

søge, som i det Hele vilde være meget vanskelig. Imidlertid vil det efter en løselig Beregning i det Allerhøieste komme til at koste Statskassen imellem 20,000 og 30,000 Rigsbankdaler; men selv denne Sum tror jeg ikke, at Staten burde påtage sig. Det er nemlig blevet mig bekendt, siden jeg stillede dette Endringsforslag, at der, hvad jeg ikke troede, findes hele, meget betydelige Communer, som endnu slet ikke have faaet nogen fast aarlig Afgift. Det er mig ogsaa bekendt, at der er saagodt som et heelt Grevskab her i Sjælland, hvor der ikke er gjort nogen Accord. Her troer jeg, at det ikke vilde være passende, at Statskassen skulde udrede alle Omkostninger; det vilde endogfaa have det Onde ved sig, at Forlig for en stor Deel vilde blive afspareret, naar Staten skulde der betale alle Omkostninger. Jeg troer derfor, at man burde sætte en Terminus derfor, saa at f. Ex. kun i de Communer, hvor der var et vist ubetydeligt Antal, f. Ex. 20 Tdr. Harkorn, hvor Tiendens Udelse i Kærven ikke var afføstet, burde Statskassen komme tilhjælp; thi der er jeg overbevist om, at det virkelig er af Fattigdom, at de vedkommende Tiendeydere hidtil ikke have forlangt denne Udelsesmaade afføstet, da Omkostningerne have været saa overmaade store, hvorimod det ikke forekommer mig at være saa ganske klart, at det burde finde Sted, hvor der er hele Communer, hele Sogne, som endnu ikke have forlangt denne Udelsesmaade afløst, idet de dog vist maatte kunne paatage sig disse Udgifter. Imidlertid vil jeg jo efter Udfaldet af § 2, naar den finder sin Afgjørelse, nærmere kunne bestemme mig med Hensyn til min § 6. I Tilfald staaer det jo til min Naadighed at modificere den til den tredie Læsning. Jeg troer endvidere, at der vist er mange flere Gjenstande, som ved denne Sag kunde finde en retfærdig og gavnlig Afgjørelse, og jeg troer derfor, at jeg kan henstille til den høitærede Indenrigsminister, om han ikke, hvis

min § 2 gaaer igjennem, maatte finde sig foranlediget til at tage hele dette Lovudkast tilbage og lade det i det Hele modtage en forandret Form og undergaae de Forbedringer, som han vistnok ved Sagkundskab fra forskellige Sider vil være istand til at give det, og som det er umuligt for de enkelte Medlemmer i saa kort Tid at give det.

Orsted: Jeg har allerede under den 1ste Behandling af Sagen udtalt, at det efter min Overbeviisning ikke var nødvendigt at bruge nye Forholdsregler for at fremme Tiendens Overgang fra Naturaltiende til Tiendeyderlag paa en tilfredsstillende Maade, og allermindst, naar man optager saadanne Bestemmelser som den, der allerede nu er vedtagen under § 1. Jeg søgte at vise, hvorledes Tiendens Afløsning, navnlig i den senere Tid, har havt en saadan Fremgang, at man kunde gjøre stærk Regning paa, at den uden nogen ny Lov snart vilde blive fuldstændig; navnlig udhævede jeg, hvorledes den i Særdeleshed i Narene fra 1834 til 1848 havde havt en saadan Fremgang, at der nu i hele Riget i Gjennemsnit kun var 9 pCt. af det tiendeydende Harkorn, med Hensyn til hvilket Tienden ikke er afløst, og at der af dette var meget, hvor ingen virkelig Naturaltiende blev præsteret, navnlig fordi man havde temporaire Accorder, hvormed man fra begge Sider var tjent, og fordi en Godseier, der tillige eiede Tienden, istedetfor at søge Tienden bestemt ved Afvendelse, optog i Fæstebrevene et vist aarligt Bederlag, som Tiendeyderne skulde give, og endelig fordi der gives mange Sogne, i Særdeleshed i Jylland, hvor Kirketienden er i Sognets eget Bærg, og Tienden altsaa vel eksisterer endnu til Betryggelse for Kirkerens tilbørlige Vedligeholdelse, men ikke som Noget, der virkelig ydes. Jeg oplyste derved i Særdeleshed, hvorledes det er Præstetienden, med hvis Afløsning det i den senere Tid er gaaet saa særdeles raff, og jeg skal endnu blot nævne Tallene.